Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. | ЧИСЛО 9. | ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ЧЕТВЕР, 13-го СІЧНЯ, 1921.

VOL. XXIX. | No. 9. | JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, JANUARY 13, 1921. | THREE CENTS

Сенат проти обмеження іміграції.

ВАШИНГТОН, 11. січня. — Переслухавши за послідний тиждень понад 30 свідків, сенатори, що являються членами Комітету для Іміграції, заявляють, що зізнання свідків не переконують їх про потребу обмеження іміграції на один рік, як се пропонує законопроект Джансона.

Вони висказують думку, що побоювання, немовби „міліони чужинців грозили заллятям Злучених Держав, збільшеннєм безробіття та витвореннєм економічного заколоту" не оправдані.

Один з членів Комітету для Іміграції, ворожить, що над законопроектом будуть радити так довго, аж законопроект, котрий являєсь часовою зарадою, стане непотрібний.

Предсідатель Комітету заявив, що свідоцтва, зложені перед Комітетом, не виказали, щоби число імігрантів з Європи в порівнанню з числом емігрантів з Америки змінилося.

Фармері проти обмеження.

ВАШИНГТОН, 11. січня. — Вілієм Е. Беннет, адвокат лісових предприємців з Шикаго, виступав нині як свідок перед Комітетом для Іміграції і заявив, що законопроект Джансона унеможлививи американським фармерам дальше веденнє господарки.

„Як що фармер має мати робітників для роботи на поли та провадити свою господарку відповідно", — говорив Беннет, — „то законопроект Джансона мусить бути поваленний. Робітники почали уже покидати міста та вертати на фарми; ухваленнє законопроекту Джансона здержалоби сей процес".

Зелізниці за свобідним напливом імігрантів.

Представителі кількох північних та північно-західних зелізниць заявилися за законопроектом. Вони всі згоджувалися в однім: що рільники, котрі тепер приходять з Европи, се не такі фармері, яких Америка бажає діставати. Се фармері без гроший, котрі ляжуть тягаром на фармерське населеннє Америки; се ті люди, що не знаються на підміській господарці. Богатьох з них навіть коня упрячи не вміє.

Представителі зелізниць висказувалися за тим, щоби до Америки притягати передовсім імігрантів з північної Европи (т. є. з Англії, Скандинавії, Фінляндії, північної Німеччини). Сю роботу пересівання імігрантів треба робити в Европі при помочі конзулярних урядів, а не в Америці, при помочі іміграційних властий.

Іміграційні власти не потрафлять навіть зловити анархіста, що переходить їм через руки; на кождого одного зловленого найменше 500 переходить без клопоту.

8 міліонів Німців хоче їхати до Америки?

ШИКАГО, 11. січня. — Фредерик А. Волис, комісар іміграції на Елис Айленд, заявив нині, що велике число людий хоче їхати до Америки з Голяндії. Він довідався також від голяндського урядника, що до Гаги приїхала німецька комісія, щоби старатися о поміч голяндського правительства в перевезенню вісім міліонів Німців. Коли комісар іміграційний спитав свого інформатора, чи се число не пересаджене, він заявив, що обчисленнє зроблено дуже обережно.

ЩО РОБИТЬСЯ В КОНГРЕСІ?

Спільний Комітет для Інавгурації скоротив програму інавгураційних урочистостий.

В Сенаті.

ВАШИНГТОН, 11. січня. — Сенатор Кеніон заявив нині в Сенаті, що Вашингтон аж кишить від „лобіістів", т. є. від людий, що займаються перекупством послів та сенаторів. Видне місце серед „лобіістів" занимають представителі нафтярів, лісових предприємців і других великих капіталістів.

Кеніон нарікав на те, що бувші посли та сенатори та бувші урядники не вертають домів, але лишаються у Вашингтоні і нібито займаються адвокатурою, котра служить їм лише за покриву для перекупства законодателів.

Для цілий „лобіістів" служать приняття та балі, що так увійшли в звичай послідними часами у Вашингтоні. Великі предприємства платять великі гроші на такі приняття. Коли взяти якунебудь вашингтонську ґазету, то можна там побачити оповіщення ріжних балів, про котрі не відомо, хто їх уряджує.

Сенатор Волш з Месечузетс згодився з виводами сенатора Кеніона та приписав недавний зріст числа „лобіістів" тій обставині, що Конґрес має рішати про охоронне цло та нові податки, отже закони, котрі до живого дотикають всякого предприємця.

За зменченнє армії.

ВАШИНГТОН, 11. січня. — Сенат дебатував учора над здержаннєм рекрутації до американської армії, аж доки армія не зійде до сили 150.000 мужа. Подано резолюцію за обниженнєм армії на 150,000 мужа.

Мали віддавати „тайній англійській службі" всі американські телеграми, приватні і урядові.

ВАШИНГТОН, 11. січня. — Підчас переслухання підкомітетом сенату для закона каблевого, голова Повстел Телеграф Кейбл Ко. та президент Вестерн Юніон заявили, що англійська „тайна служба" діставала відписи всіх каблевих посилок, висиланих з Америки, так приватних, як і урядових, походячих від американського уряду.

З приводу сього твердження прийшло до горячої виміни слів межи президентом Вестерн Юніен та Норменом Г. Дейвисом, виконуючим обовязки американського секретаря стейту (міністра загр. справ).

Нормен Г. Дейвис признав, що другі держави Европи розвели над американськими підморськими телеграмами ще острійшу контролю, як Англія.

Хочуть визискувати покалічених жовнірів.

Юнія кушнірів обжаловує урядову Раду, що має на ціли дбати о заняття та образованнє ветеранів послідної війни, що вона звязалася з товариством фабрикантів футер в ціли визиску покалічених у війні.

Юнія каже, що ріжні фабриканти футер подіставали від Ради по 30 і по більше ветеранів-кушнірів на роботу зовсім даром.

Юнія зажадала слідства.

Велика пригода кінчиться скандалом.

Три американські бальоністи, котрі були пропали серед конадійських безвістий та впали серед лісів в Муз Фекторі, добилися у второк до міста Метис в провінції Оонтаріо.

Та втіху з приводу вратовання заколотило непорозуміннє межи трома товаришами пригод. Зараз по прибуттю до Метис, довідався поручник Ст. А. Фарел, один з учасників, що його приятель авантуричої подорожи, поручник Гинтон, вислав свій жінці опис сеї подорожи та оголосив його в нюйоркській газеті „Ворлд". В описі приходив уступ, котрий представляв Фарела або за боягуза або за істеричного чоловіка. Писалося там про трудности в дорозі таке:

„Фарел кілька разів падав з обезсилення. Він просив нас, щоби ми підрізали йому горло та ужили його тіло на поживу, і просив нас, щоби ми йшли дальше, а його лишили вмирати, але ми постановили тримати і вмирати разом. Я один не висловлював своїх чувств і підбадьорував других".

Лиш Фарел прочитав се, зараз почав сварити Гинтона, що він пописав неправду про нього, а далі вдарив Гинтона в лице. Гинтон, котрий представляв себе в листі до жінки найбільшим героєм, показався тепер боягузом: Він навіть не боронився, лише закрив лице руками. Присутні кинулися розборонити їх. Гинтон став вправдуватися, що він не винуватий; в першу він навіть заперечив, що се він писав лист, а потім признав в присутности Фарела, що його слова були пересаджені, хоч обстоював, що вони були правдиві на загал.

Всі три виїзджають в середу до Торонто, а звідси в четвер вибираються до Ню Йорку.

Осьтак скандалом скінчилася історія, котра, як сподівалися офіцери американської фльоти, займе почесне місце в історії військової служби.

Американський большевик проти большевизму.

Каже, що в Росії нема жадного правительства та, що правлінне Леніна і Троцького є гірше самодержавне ніж було царське.

„Комунізм в Росії — се грабіжництво" — каже Шварц.

БЕРЛІН, НІМЕЧЧИНА, 11. січня. (Телеграма Есосіейтед Прес). — „Комунізм в Росії — се грабіжництво; він терпить вязнення, переслідування і трачення людий без суду; комунізм приніс Росії голод, недуги і смерть. Там нема правительства. Комунізм се гірше самодержаве ніж було царське правлінне, яке я знав, бо жив в Росії за царя 20 літ і маю доволі досвіду, щоби зробити потрібне порівнаннє".

Так сказав сьогодня Шварц, американський соціяліст із Сен Франціско, котрого недавно випущено по 4-місячному вязненню з тюрем у Москві. Він поїхав був до Росії в червні м. р. разом зі своєю дружиною, котра була звісна в Америці яко соціялістична агітаторка під іменем Джесси М. Мол, і був присутний на другому конгресі „третього інтернаціоналу".

„Перед виїздом в Росію — казав Шварц — я був тут в Берліні, щоби висловити свое співчуттє дружині пок. Кароля Лібкнехта, котрого, як вона казала, убив Носке. Тепер я приїхав сюди побачити її вдруге і сказати їй, що комуністичні провідники убили мою дружину, та що я вибираюсь до Америки розповісти робітникам правду про советське правительство, з яким я передше симпатизував, і яке я підпирав на зборах від Ню Йорку до Сен Франціско.

„Я хочу сказати, чим властиво був той другий конгрес „третього інтернаціоналу. Се був тільки Зіновєв, Бухарін, Ленін і Троцький. Він був мертвий. Членам сказали, що мають робити і вони не сміли поступити інакше".

Перед увязненнєм Шварц разом із жінкою перейшов 14 губерній. Вони звиділи Самару, Тамбов, Нижній Новгород, Тулу, Казань і богато інших важних осередків.

Шварц є членом Американської Федерації Праці, а вислав був його до Росії Отто Бранстеттер, секретар Соціялістичної Партії в Америці, аби перевів основні розсліди, а се йому було легко, бо знає російську мову і передвоєнні відносини в Росії.

РУМУНІЯ КАЖЕ, ЩО НЕ БУДЕ ГОВОРИТИ З РОСІЄЮ ПРО БЕСАРАБІЮ.

Повідає, що з Росією не воює і мирової конференції не потребує.

ПАРИЖ, дня 11. січня. –Правительство Румунії вислало ноту до Москви, в якій відмовляється згодитись на просьбу совєтського уряду вести дискусію про Бесарабію.

Се була відповідь на ноту з Москви, в якій піддавано гадку, щоби румунське і російське правительство обговорило справу Бесарабії та інші справи, „для заведення мира". Міжтим богато російських війск зібрано над рікою Дністром, ізза чого Румунія вислала протест до Леніна і Троцького.

Румунське правительство займає становище, що не має питання про становище Бесарабії, але що вона є румунська(!)

Далі, румунський уряд повідає, що Румунія не є у війні з Росією і длятого мирової конференції не потрібно.

В останній ноті до Москви Таке Йонеску, румунський міністер закордонних справ, сказав, що румунське правительство не має ніяких ворожих намірів супроти Москви; що воно оберігало строгу невтральність; і бажає остатись і надалі в такихсамих відносинах.

Румунське правительство, хотяй вказує, що нема потреби мирової конференції між обома краями, одначе заявляє, що готове згодитися на обговоренне спірних питань, але з виключеннем справи Бесарабії, яка на його думку, не є отвертою для дискусії.

СЕЛЯНСЬКІ БУНТИ В ІНДІЇ.

Селяни в Індії бунтуються проти дідичів-визискувачів.

АЛЛАГАБАД, БРИТІЙСЬКА ІНДІЯ, дня 11. січня. —

Поліція є безсильна для здавлення бунту в сій околиці, який розширився до Султанпур, шістьдесять миль на північний схід, де спалено будинки. Покликано війско з Лавнав.

Арештовано 600 осіб.

ЛОНДОН, 11. січня. — Бунти селянства спричинили богато проливу крови в области Рай Барелі, на південний захід від Лакнав, в Індії.

Сильні підмоги оружної поліції вислано до збунтованої околиці, де відділи селян проходили і нищили полевий збір, або робили інші шкоди. Війско держиться на поготівлі, але, як кажуть, його не будеться вживати, хиба в крайні потребі.

Про причину бунтів оповідають, що викликали їх заходи дідичів (великих земельних ветів, які були собі заложили власників для здавлення „совєтів", які були собі заложили арендаторі, котрі не мали певности аренди і були визискувані в безправний спосіб.

ФРАНЦУЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО БОЇТЬСЯ ДИСКУСІЇ В ПАРЛЯМЕНТІ НАД СВОЄЮ ЗАГРАНИЧНОЮ ПОЛІТИКОЮ.

Опозиція хоче змусити його до сеї дискусії.

ПАРИЖ, дня 11. січня. — Дня 12. с. м. правительство премієра Леґа піддасть пробі свою силу в парляменті.

Посли засиплять його запитами, заки ще прийде до наради аліянтських премієрів дня 19 с. м. над спірними справами з Німеччиною.

Спершу була гадка оставити Лейґови свободу у справі переговорів на аліянтській конференції, але пізнійше богато послів змінило свої погляди.

Посли Обріо і Рейно провідники у запитах, хотіли відложити теперішні запити, але посол Пієр Дейрі заявив, що він наставати-ме на запиті до правительства.

Ся дискусія, як би вивязалась, перейшла би в заграничну політику і спричинила би богато клопоту правительству, однак опозиція на се не зважає і хоче змусити правительство до сеї дискусії.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Австрійський уряд віддає край аліянтам під управу.

АВСТРІЙСЬКИЙ УРЯД ВІДДАЄ КРАЙ АЛІЯНТАМ ПІД УПРАВУ.

Тяжкі економічні відносини не позволяють продовжати керми державою і віденське правительство уступає дня 15. с. м.

ЛОНДОН, 11. січня. — Австрійське правительство повідомило аліянтські держави, що воно вже вичерпало свої засоби і не може вже далі продовжати. Доносить се лондонський „Таймс" в телеграмі з Берліна із урядових німецьких жерел.

Австрійське правительство заявило свій намір уступити дня 15. січня с. р. і віддати управу краю в руки аліянтської „Комісії Відбудови".

Австрія клонилась до щораз то більшого упадку вже більше як від року. В марті, 1920, описувано фінансові відносини в Австрії яко безвиглядні.

Коли Австрію принято до Ліги Народів, було переконаннє, що Рада або Збір Ліги подбає про поліпшення відносин в австрійській республіці. Але вона не діждалась жадної заради ані помочі.

Віденський парлямент тепер контролюють християнські соціялісти, а дня 8 падолиста, 1920, навіть крайні австрійські соціялісти оголосили, що зривають з московським „третім інтернаціоналом".

МАСОВІ ЗАКРИТТЯ ПОЧТОВИХ УРЯДІВ У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Львів, 21. грудня, 1920.

Останніми часами часто читаємо в комунікатах галицької почтової дирекції про закриття багатьох почтових урядів та про приділення численних місцевостий до посторонних урядів.

Як відомо, Східна Галичина була ще за австрійських часів дуже скупо вивінувана в почтові уряди. Богато сіл і осель, що числили не сотки, але тисячі мешканців, не мали у себе почти, тільки були приділені до посторонних урядів, відданих кільканайцять і більш кільометрів. Листова почта з ними відбувалася окремими післанцями дуже неправильно, часом раз в тиждень або й рідше. Ці оселі були прямо відірвані від світа, бо недоставало їм одинокого сполучника — почти. Недостача цего комунікаційного середника дуже діймаючо відбилася як у економічному так і культурному життю цих мешканців.

Та тепер, за часів польської влади, стає іще гірше. Досі закрито вже кількадесять самостійних почтових урядів Східної Галичини. Слід побоюватися, що піде дальше закриваннє почт у нашій нещасній країні, бо мається тут до діла очевидно з доцільною акцією верховних почтових властий. Ця некультурна акція іде рівнобіжно з льоквтом наших почтових службовців та з переношеннем їх на Захід.

Ми булиб цікаві, чим оправдує галицька почтова дирекція своє зарядженне?

(„Вперед").

ДО НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ.

Деякі передплатники „Свободи" жалуються в листах до нашої адміністрації, що вони не дістають правильно нашої часописи. Ми висилаємо „Свободу" на почту кождого дня, а що декотрі читачі не дістають її на час, то за се ми ніяк не годні відповідати. За причиною кождочасного опізнення треба шукати не в нас, в Джерзи Сіти, але на почті кождої поодинокої місцевости. Коли місцевий почтар не доручує кому газети правильно, то треба його поспитати, з якої причини се діється і яка є рада, щоби сьому лихови запобігти. Колиби показалося, що причиною неправильного доручування „Свободи" є місцева почта, то ми готові віднестися на неї з відповідною жалобою до Вашінгтону, але справу належало би докладно розслідити і провірити. Ми просимо наших Вп. Читачів, аби вони шукали на місци за причиною опізнювання газети і щоби старалися ту причину усунути. Сим вони зроблять велику прислугу нашому видавництву і не будуть посуджувати нас, що ми умисно затримуємо декому висилку „Свободи". Ніхто не шукає собі добровільно клопоту, тож і ми також не хочемо мати ніяких неприємностий.

Адміністрація „Свободи".

ЧОМУ МАЄТЕ СОБІ ЖАЛУВАТИ ҐАЗЕТИ?

Пощо Вам купувати „Свободу" на стендах, коли як пішлете 7 долярів, то вона буде щодня рано приходити просто до Вашої хати. Мало не три сотки чисел до Вас прийде за рік.

Тепер почта в Злучених Державах скоро привертається до нормального передвоєнного стану і буде доручувати газету дуже точно. Крім того видавництво „Свободи", друкуючи газету на плоско-ротаційній поспішній пресі, і адресуючи при помочі нових поспішних адресових машин, цілу висилку газети полагоджує дуже скоро і точно, так що нарікань на недоставу або спізненне не буде.

Станьте цілорічним передплатником самі і другим радьте. Чим більше підіпрете „Свободу", тим ліпшою її зробите, а не для кого іншого тілько для себе самого і для всього загалу.

Притім памятайте, що видавництво „Свободи" дає кождому цілорічному передплатникови, що пришле згори передплату, премію в книжках (після вибору передплатника) вартости двох долярів.

Нехай не буде писменного Українця в Злучених Державах, Канаді і Бразилії, котрий не був би передплатником „Свободи"!

Кождий Українець прецінь варта бути своїм власним, самостійним передплатником своєї газети, а не стояти в чужу ласку і читати позичену газету, або чужу, або жадної, як часом годі позичити або купити.

Чого маєте собі жалувати? Досить, що Вам другі жалують. Зараз нині зладьте передплату і пішліть за себе до „Свободи"!

Пишіть до „Свободи", що робить Ваша громада: чи збирає поміч для Галицької України; чи уладжує віча, концерти, представлення. Напишіть також, як нічого не робить і подайте, чому. Дописі написані коротко, виразно, читко, по одній стороні паперу і на картках невеликих, будуть все поміщені впору. Довгі, нечиткі дописі, писані на великих картках паперу, мусять довго чекати своєї черги.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і загряницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.90	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75
By mail, Prepaid.		Почтою, оплачено.	

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J

Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.
Телефон гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

Передплату найліпше висилати на почтовий або експресовий мoні-ордер. Такий належить залучити до листа, оставляючи собі відтинок як посвідку. Такого листа не треба реджіструвати а вистарчить 2-центова марка. Пересилаючи паперові гроші, треба конечно такий лист зареджіструвати. Пересилаючи почтові марки замісць гроший, треба їх добре обвинути в папір, щоби у вохкі дні не зліпились в дорозі.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order, не банкнотами. При виміні числять 15 центів від кождого канадійського паперового доляра.

Всі листи адресувати:
"SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

В СПРАВІ ЗБІРКИ ГУВЕРА.

Як звісно, сенатор Рід підніс в Сенаті у Вашингтоні, Д. К., заміт, що Герберт Гувер ужив гроший, призначених на годоване голодних дітий в Европі, на потреби польської армії, а саме, що на ту ціль видав 40 міліонів долярів.

Сю справу підношено вже давнійше і певно ще її нераз будуть підносити у Вашингтоні і в пресі американській.

Фактом є, що Гувер Польщі дав найбільше гроший, особливо з тих 100 міліонів, які тому два роки ухвалив Конгрес у Вашингтоні для голодуючих в Европі. Ті гроші нібито давано в позичку, а поруку давали або нові держави або міста, котрі одержали поміч. Дивно виглядало, чому саме Польща дістала найбільше; чому Галицька Україна, як боронилась проти Польщі, не дістала нічого; чому не дістала помочі Угорська Україна; чому лиш дуже маленьку поміч одержала Литва, коли боронилась проти Польщі, і т. д.

Організація Гувера каже, що в тім не було жадного пляну; що вона зовсім не мала на меті підпирати Польщу проти других народів, але що давала підмогу там, де була найбільша потреба і куди був найлекший доступ, а цілком припадково вийшло таке, що найбільшу поміч дістала Польща.

Певна річ, що організація Гувера не давала помочі на війну Польщі, алеж вона могла її використати, хотяй би лише посередно: значить, що або Польща грабила населеннє на війну, а організація Гувера мусіла годувати ограблене населеннє, або Польща таки забирала поживу, дану Гувером населенню цивільному, для свого війска на фронті.

В кождім разі вийшло зле, але чи за те зле відповідає Гувер?

Він не винен, що Польща вела війну, ані його організація не винна. Винно передовсім правительство Франції і правительство Вилсона, котрі могли і повинні були стримати польську заборчу війну, а замісць того ще її підпирали і підсичували.

Длятого, відповідаючи на запити Читачів „Свободи", чи підпирати акцію Гувера чи виступати проти неї, — ми радимо не виступати проти неї.

Організація Гувера робить добре діло. Вона кормить діти по містах Середньої і Східної Европи, без огляду на їх національність. **В Галичині кормить діти українські, польські і жидівські, не роблячи найменьших ріжниць, а стараючись трактувати їх як найсправедливійше.**

Але притім одну річ Українці в Америці повинні тямити, а саме, що **насамперед повинні помогти своїм браттям і сестрам безпосередно через Український Горожанський Комітет у Львові,** а потім аж давати якунебудь поміч другим організаціям.

Се не лише з огляду на національність, але **передівсім тому, що Галицька Україна є найбільше знищена з усіх країв і що нарід український в тім краю є тепер найнещасливійший з усіх народів у світі.** Отже просто з людського обовязку слід би усім людям передівсім тямити про нарід Галичини, але що другі народи про той нарід не дбають, то повинні подбати бодай браття і сестри у вільній і богатій Америці.

РОСІЯ НА РОЗДОРОЖУ.

Ізаак Левін, кореспондент нюйорської ґазети „Ґловб" та шикаґовської „Трибюн", котрий недавно вернув уже з другої подорожи до советської Росії, розповідає на основі своїх спостережень, що советська Росія пораз перший від большевицької революції находиться в такім положенню, що може вибирати або мир або війну зі своїми сусідами.

„Коли Совети виберуть мир та потрафлять вдержатися при власти один рік без уживання війскових мір", — каже Левін", — то се буде знаком, що большевицьке правительство має сили існувати".

„Як що Совети виберуть війну зі своїми сусідами, щоби удержати свою власть над російським народом, то се буде знаком їх слабости та доказом, що совети безсилі будувати мирний заряд краю".

І. Левін говорить дальше про боротьбу в нутрі большевицького правительства, межи Надзвичайною Комісією (т. зв. Чрезвичайкою) та Леніном.

Ленін та його ґрупа представляє тепер умірковaний елемент Советської Росії. Вони заявляються за миром, за злагодженнем жорстокої диктатури. На їх думку, тепер не оплачується продовжати війну; вони переконані, що їх надії на всесвітну революцію не здійснилися і не здійсняться в найблизчій будучности. Тому Росія повинна почати мирну роботу і увійти в торговельні зносини з капіталістичними краями.

Проти сеї ґрупи стоїть ґрупа Надзвичайної Комісії. „Ся комісія стоїть під необмеженою властю Третого Інтернаціоналу, за котрим стоять фанатики, крайні елементи советської Росії, люди, котрих серця закаменіли серед ними заряджуваних засудів смерти".

Ся ґрупа, на котрої чолі стоїть Бухарін, стоїть за скомунізованнем світа за всяку ціну. Вони готові звалити Леніна, як большевики звалили Керенського. Вони можуть кождої хвилі взяти власть в свої руки.

Однак проти них може піднятися ще одна сила, котра орґанізується спокійно, але невпинно. Се є орґанізація соціял-революціонерів, котра представляє інтереси селян. Якби крайні фанатики в советах загорнули власть, то вони знов правдоподібно будуть звалені соціял-революціонерами. Можливе й таке, що прихід до власти крайних фанатиків приготує ґрунт диктаторови, а сей приготує ґрунт власти соціял-революціонерів.

ЩО МОЖУТЬ І ПОВИННІ АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ЗРОБИТИ ДЛЯ УКРАЇНИ.

Дорогі американські Браття!

Ви знаєте, в якій важкій неволі опинилася вся Україна. Вороги-сусіди роздерли живий український нарід на чотири части. Найбільша часть поневолена Совітською Росією; західні й північно-західні українські землі (Східна Галичина, Холмщина, Підляше, Волинь) стогнуть в польській неволі; над буковинськими й бесарабськими Українцями панує Румунія; Угорська Україна прилучена до чесько-словацької Республики.

Великий український нарід не тільки поневолений, але також зруйнований. Ті, що лягли головами за рідну землю, ще щасливі в порівнанню з тими, що мучаться по ворожих тюрмах, гинуть з голоду й холоду, падуть жертвою пошести, не маючи нізвідки ратунку.

Ви, Дорогі Американські Браття, можете їм богато помогти.

Перше всего треба ратувати тих, що терплять голод і холод, не мають ніякої охорони від пошести. Ваші доляри, перемінені на старокраєві гроші, можуть їм принести велику поміч. Якби кождий з Вас дав хоч невелику частинку свого заробітку, своїх доходів, свого маєтку, — скільки добра Ви зробили би в старім краю!

Але на сім не конець. Треба думати не тільки про **нині,** але також про **завтра.** Треба не тільки голодного накормити, але також подбати, щоб він не потребував бути голодним і простягати руку по милостиню.

Які не були би державні відносини на українських землях, — там почнеться відбудова зруйнованого війною господарського життя.

Тут треба вже не Вашої милостині, тільки **розумного ужиття Ваших капіталів,** так, щоб вони приносили користь і Вам і Вашим старокраєвим братам.

Як в Европі так в Америці капіталісти ладяться вложити свої капітали в ріжні підприємства на Сході Европи, як тільки там спокійнійше стане. І вже тепер вкладають.

Так само й Ви, американські браття, могли бй зложити свої доляри, утворити відповідні спілки і зачати свої підприємства як в Східній Галичині так і на Великій Україні. Які не були би там правительства, Ви як Американці будете там мати вступ і охорону для Ваших маєтків.

Тими підприємствами утворили би жерело заробітків і доходів для старокраєвих Українців, дали би працю і хліб як українським селянам і робітникам так і інтеліґенції, які в ворожих підприємствах праці не дістануть.

Далі треба подбати про **українську молодіж,** яка марнується без науки. Ви знаєте, що в Східній Галичині для української молодіжи замкнені школи, а поза тим — яка там може бути наука?! Треба українській молодіжи, особливо дорослій, дати змогу кінчити школи в Західній Европі й Америці, щоб вона вчилася серед висококультурних народів, а потім несла здобутки своєї науки до рідного краю.

На се треба утворити відповідний фонд і розумно його уживати.

Не треба забувати також про **українську політичну еміґрацію.** Люди, які будували українську державність і наслідком невдач опинилися на чужині, не сміють пропадати, тільки працювати далі для української справи. А щоб вони могли працювати, мусять мати забезпечене істнуваннє і змогу праці. Очевидно, **треба відділити зерно від полови,** одначе не можна всіх полишати страшній долі, яка жде їх, коли вичерпаються останні засоби до життя.

Політична еміґрація, в порозумінню з краєм, при Вашій допомозі (бо край її не може дати!) може й повинна далі заступати справу української державности в міжнародній політиці.

З окрема в Америці Ви самі можете зробити богато в тій справі, освідомляючи американське громадянство.

Все те можна зробити, коли Ви, Дорогі Браття, покличете до життя розумну й діяльну орґанізацію, яка повинна занятися справою помочи для старого краю й оборони української державности. Ся орґанізація повинна очевидно оставати в постійнім звязку з українською політичною еміґрацією в Европі і з старим краєм.

Ірляндці, Чехи, Поляки, які живуть в Америці, дуже богато зробили для своєї европейської вітчини.

Йдучи за їх приміром, Ви можете також підпомогти своїх старокраєвих братів у їх боротьбі за Зєдинену Вольну Україну.

Др. Михайло Лозинський.
Гайдельберґ, Німеччина,
в грудні, 1920.

ЗАГОВІР ВЛАСТИТЕЛІВ ЗЕЛІЗНИЦЬ ТА БАНКИРІВ ПРОТИ ЮНІЙ.

Вілієм Г. Джансон, президент юнії „Інтернешенел Асосіейшен оф Мешіністс", вніс до Комісії Межистейтової Торговлі петицію, в котрій підносить дуже поважні закиди проти властителів зелізниць та банкирів.

Петиція просить Комісію, щоби вона розслідила, чому зелізничі компанії не роблять самі направи льокомотив і ваґонів, але віддають їх ріжним посторонним предприємцям. Таке поступованнє зелізниць шкодить робітникам та приносить велику шкоду суспільности. Причини сього такі:

Змова проти публики.

Коли льокомотиву направляє посторонна фабрика, то кошт направи виносить пересічно чотири рази більше як кошт направи в шапах самої зелізниці.

Так як в звичайні часи направа льокомотиви у варстатах зелізниці коштує 4,000 до 5.000 долярів, тоді як посторонні предприємці жадають контрактом менче-більше 20,000 долярів, а кошти направи усіх льокомотив в Злучених Державах виносили річно від 500 до 600 міліонів долярів, то, колиб тепер дозволити зелізницям віддавати направу льокомотив посторонним предприємствам, нарід Злучених Дерхав буде мусів заплатити чотири рази більше, як він платив досі, або якого пів міліярда долярів понад звичайні кошти.

Те саме відноситься до направи тягарових зелізничих возів. На основі даних, зібраних юнією, обчислено, що американські зелізниці заключили контракти з посторонними предприємцями за направу яких 50.000 тягарових возів ріжного рода, а ті предприємці числять пересічно по 600 долярів більше за направу кождого воза, як коштувала направа у власних варстатах зелізниці. Тут знов нарід буде мусів заплатити грубі міліони зовсім непотрібно.

На думку юнії машиністів, є дві причини такого поступовання зелізниць.

По перше, зелізниці хочуть дати добрі зарібки деяким приватним предприємствам, в котрих зелізничі властителі та деякі банкирі мають вложені гроші. Так як всі кошти остаточно буде мусів заплатити нарід, що буде їздити зелізницями, то се значить, що нарід Злучених Держав, без жадної моральної або правної основи, буде мав заплатити величезні, неоправдані видатки лише на те, щоби деякі приватні предприємці та фінансові круги могли заробити грубі міліони. Не один з тих предприємців уже заробив собі гарний гріш підчас війни, і хто знає, чи він потрафивби провадити своє підприємство, якиб не подібні зисковні маніпуляції проти кармана суспільности.

Змова проти юній.

По друге, богато зелізничних зарядчиків, а передівсім ґрупа зелізничників, звязаних з банковою фірмою Дж. П. Морґан і Ко., віддають направу льокомотив та возів другим предприємствам на те, щоби замкнути свої шапи та здезорґанізувати робітничі юнії. В наслідок замкнення зелізничих шап, робітники, заняті в них, опиняться без роботи, а як шапи почнуть наново робити, тоді робітників будуть приймати назад не як членів зелізничих робітничих орґанізацій, а ле як одиниці. Юнійні дані вказують, що досі вже викинено понад 32.000 робітників.

Боротьба за „отверту шапу".

Поступованнє проти зелізничих варстатів являється, на думку юній, частиною того руху за „отвертою шапою", котрий почався в Америці зараз після війни, а котрий зріс в небувалу силу підчас теперішнього безробіття. Рух сей має на ціли розбити всі робітничі юнії та завести таке, щоби всі шапи приймали робітників без огляду на те, чи належить він до юнії чи ні.

Рух лишив по собі вже певні признаки:

1. Він розбив так званий Межидержавний Світовий Рух лише за те, що ся орґанізація пропаґувала колективну заробітню умову (умову за посередництвом юнії) в Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен, котра є звязана з Дж. П. Морґаном і Ко.

2. Підчас недавного переслухання перед так званим Лаквуд Коміті в Ню Йорку, котрий переслухує свідків в справі будівляних скандалів, виявилося, що Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен та Бетлегем Стіл Ко. відмовлялися доставляти фабриковану сталь тим будівляним компаніям в місті Ню Йорку, що наймають юнійних робітників.

3. Недавно ряд вуглевих компаній, злучених в одну велику комбінацію, звязану з Дж. П. Морґаном і Ко., відмовилися признати юнії робітників в копальнях твердого вугля.

4. Вуглеві та сталеві компанії в Вест Вірджінії, над котрими верховну власть має Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен, відмовили робітникам в копальнях мягкого вугля право орґанізувати юнії; в наслідок боротьби межи предприємцями та майнерами прийшло до повної дезорґанізації цивільних властий в повітах Мінґо і Мекдавел.

Тепер ті самі предприємці стараються накинути зелізничим робітникам „отверту шапу".

Так як закон приписує, щоби фонди, зібрані зелізницями за перевіз осіб та товарів, були вживані ощадно, чесно та найкориснійше, а Комісія Межистейтової Торговлі має обовязок дивитися за тим, щоби сей припис був виконаний, тому юнія домагається від Комісії, щоби Комісія не дала зелізницям вживати зелізничих фондів на боротьбу проти законних робітничих орґанізацій та заборонила віддавати посторонним компаніям направу возів і льокомотив, коли вони самі можуть се зробити.

Сего вимагає так інтерес робітників, як і інтерес суспільности.

НА РІЖНІ ТЕМИ.

Недавно тому загостив був до одного готелю в Новім Йорку звичайний чотироногий кінь. Не мав він ані цента при душі, і хотяй цілком неграмотний, засідав коло стола з людьми так сказати „культурними". Розуміється, що тема бесіди в той час була тільки про того „буржуя", що даром їв божий дар і весь той час махав головою над людською глупотою.

Я вже давно казав, що ще добре, що худоба не писменна, бо як би мій коник, сліпий на одно око (котрого я лишив в краю на пасовиску) прочитав се в ґазеті, то зараз писав би до мене по шифкарту.

В Америці мода се єсть то, що одну річ, наприклад дамський капелюх переробляють щороку на іншу форму.

А в Европі одну і тусаму політику переробляють на іншу форму, після моди.

Читаємо в ґазетах, що по містах в Америці рух фабричний стає цілком. Однак се не зовсім згідне з правдою, бо по деяких містах промисл розвивається й іде в повнім ході.

Як сам знаю, я не роблю ще від Пилипового пущення і не годен знайти роботи. Позавчера приходить до мене моя сваха тай каже: Вчера мав лист мій чоловік від Вашого кума з другого плейзу, що там фабрики ідуть в повній силі пари. Не питав я більше про се нічого; поїхав просто до кума.

Славайсу! — Слава на віки! А що Бог дав? — питає кум.

Він гадав, що я приїхав просити його в куми (бо я не так як другі, що що року просять інших; я перший раз взяв його і буду його брати за кума аж до смерти; вже девятий раз був в кумах). Мені було трохи маркотно, що ще не міг я запросити, але пропало. Та що Бог дав — кажу — от біда; не маю роботи і приїхав сюди, бо чув, що Ви писали до моєї свахи, що тут фабрики в повнім русі.

Та я писав — каже кум, — що в нашій місцевости фабрики в повній силі пари, але забув додати, що то фабрики домашнього виробу „муншайну".

„Оса" се єсть таке сотворіннє, що має жало, має і мід, але тілько для себе. „Оси" ніхто не любить, бо нема з неї користи нікому. Хотяй „оса" знана для нас найбільше з краю, то неодин мав нагоду бачити „осу" і в Америці.

Сеся має своє дупло в Шикаго, Ілл. І хотяй сеся „оса" в Шикаґо має інший вигляд від правдивої „оси", таксамо нема і від неї жадної користи. В додатку, вона ще навіть і жала не має ані меду — сама гниль. Радше аби звалась „тарган" або щось в тім „родзаю".

Нема на світі чоловіка такого, котрий би був задоволений з того, що він має. Як має чоловік сотку, хоче другої; має тисячу, хоче другу тисячу мати. Один не має дітий, хоче мати діти. Інший має осмеро, не хоче ані одного.

Та не про се я хотів сказати. Я лиш хочу сказати про те, як робітник робить в фабриці при гуркоті машин; як він споглядає заздрісно на двір, коли сонце загріє. Він з душі вискочив би, щоби вирватись на свіжий воздух, на ясне сонце. Та нині тойсам робітник в слезах дивиться до тоїсамої фабрики і хотів би туди дістатись, та не пускають. Бо чоловік все того хоче, чого не має.

Не в кождих випадках поцілунок єсть доказом любови. На приклад, коли хлопець цілує дівчину, то знак, що її любить; але як християнин цілує пана в руку, то преціньж не з любови. Може зі страху, чи як?

Фабричний формен не ріжниться нічим від бідної собаки, що гавкає цілу ніч в той час, коли пан спить і гавкання того не чує. Однак всетаки ріжниця між форменом а собакою єсть та, що собака все єсть собакою, і не перекидається в іншу подобу, а формен з людини, перекидається в бідну собаку.

Читаємо нераз по ґазетах як неодин пише, яке вражіннє він виніс з представлення чи концерту, полученого із забавою. Та не усюда однаково люди бавляться. Є і такі представлення, що людий з них виносять і вивозять.

Ілько Підскальний.
Olean, N. Y.

ВІСТИ З ГАЛИЧИНИ.

КАЛУШ.

Страшна адміністраційна та апровізаційна анархія.

Калуш, як і інші східногалицькі міста, є в повній анархії та безправстві, як під адміністраційним так і культурним та апровізаційним оглядом. Місто і його населеннє є здане цілковито на ласку „Комітету оборони народової" та „міської обивательської сторожі". Сі „патріотичні" інституції стоять під впливом урядників, а головно радника Зяркевича, учителя Фіялковського, судді Валіґурського, секретаря староства Яна Токаржа, пані Капусцінської, директора „кулка рольнічого" Трайца. На їх донос переводиться арештовання та реквізиції курий, яєць, масла і т. п., всього того, що селянки приносять на торг. Вони теж апровізують населеннє і розділюють харчі, бо їм се віддала теперішня адміністрація. Як виглядає ся адміністрація, видно найкрасше з того, що населеннє цілий час не діставало ні муки, ні цудру, ні ніяких середників. На се, щоби дістати цукру, треба було мати рецепту від лікаря Вурста та посвідку від староства, а мимо сього Трайц постійно заявляв, що „нема". А перед наступом большевиків цілими фірами ішло всьо на пасок. Про містерії з американськими дарами ходять по Калуші дивні вісти.

Не ліпша є й апровізаційна „централя" на калуський повіт. Збіжа на засів не дістають селяни, а тільки деякі протеґовані. До провірення сеї діяльности вислало ДОҐ. поліційного аґента Ґутовського, який перевів слідство а вислідом його є тепер часті поїздки п. Ґутовського до своїх калуських ляндсманів на забави і т. д. Нема кого, хто-б зробив раз порядок в сій стайні.

Лесь Мартович.

НАРОДНЯ НОША.

(Оповіданнє з українського життя в Галичині).

Чи не два міліони кругло буде в нашім краю таких душ, що одягаються по мужицьки? А може навіть більше! Бо коли вийдете торгового дня на місто, то переконаєтеся, що сардаки, сіраки, опанчі, байбараки, гуні, полотнянки, свити, петеки, киптарі, кожухи всілякого крою повеню залляли й жидівську й німецьку ношу. Як на весні до цвіту, а в зимі до снігу, то так привикло око до народньої ноші, Так воно би подобало.

Отже на мене ззиралися, неначе на якесь невидане чудо, коли я вказався на реставрації; одягнений по свойому. Усі гості зпоза столиків вовком на мене глипали. Дознаку, як би між ними чорт із'явився.

Я один, а насупроти мене тільки ворогів! Не дивно, що в мині аж дух застиг зостраху.

А ще то правда найсвятійша, що біда ніколи одинцем не ходить; завсіди в парі. Ще я від одного страху не стямився, а вже мене другий попадає. Без сорома казка: перелякався я полів мого сардака, що здурилися навперед мене, як песі вуха. Я їх заздрів у зеркалі, що висілю на стіні насупроти мене.

Не вірите? Бо не знаєте, що мужик той боязкійший, кого навчили, що люде всі однакові. Зовсім простий мужик, та він має себе за нижчого, але не за гіршого. Він почитує в своїй голові всіх немужиків за инакшу породу людий. Однаково, чи високого урядника, чи обдертого міського злодія від калитки. Отся порода людий буцім то тілько й робить, що стирає запятки на плитках та чатує на неосторожниць і недбайлиць, аби з них яким світом гроші влупити. Хоть на виду, хоть потайки: як котрому під силу. Мужик їм кланяється, але боя перед ними не має. Бо як лиш держить мошенку цупко в жменях, то розмовиться з найвищою ексцеленцією.

Не так уже з нашим братом, що хотів би бути такою-ж людиною, як і другий. Отакий рад би вискочити із своєї шкіри. Бо він має в собі таку постанову, щоби кождому догодити тай самому сміхом не стати. Заєдно видить ті перешкоди, що заважають йому зрівнятися з иншими людьми.

Отимто так воно мене збентежило, що я своєю одежею так колю панам очі. Я рад би був, щоби моя одежа сталася на той час невидимкою. Аж ось вона, собача віра, ще й поли панам наставляє.

Оті непевні погляди лихих очий із поза столиків та поли мого сардака нагадували мені виразно, що мені належиться позаушник. За те, що зайшов сюди. Така мені підійшла під серце розгадка, що просився би був у всіх: „Люде! я в цім невинуватий!"

Тай таки просився. Бо надбіг кельнер, захмурений та недобрий, і справив проти мене руку. Не то щоби мене обняти, не то щоби викинути. Аж я мимохіть хибнув на бік собою.

„Чого ви потребуєте батьку"?! — скричав на мене. Я з переляку не знав, що відповістисти. Але він на те не дбає, галить на мене в одно.

Отоді я просився: — „Вибачайте пане!" — говорив я й поклонився, аж поли відскочили назад. — Мені казав пан Гнатковський, щоби я тут на них заждав. Вони зараз тут прийдуть. От лиш невидко!"

Як стояв, так зобрехав, але що було діяти? Я того дня не видів ніде пана Гнатковського. Прийшов я навмисне до реставрації, щоби його застати, бо знав, що він ходить там обідати.

—„То ждіть!" — сказав кельнер і поквапно відійшов від мене.

Добре тобі казати: ждіть! але де я маю ждати? Тут коло порога? Але ноги делькотять під мною, бо гості знов зпоза столиків не вгавають іззиратися лихим оком на мене, винуватця! Та ніщо инше не випадає, лиш висунутися з хати назадгузь та втікати навманці. Чого назадгузь? Щоби який із тих ґрізних очивидців не зловив іззаду за сардак. А чого навманці? Бо так догіднище драла давати.

Але заздрів я ліворуч грубку, а в куті над нею павутину. Ще й потемно там. Гей! адже се павутиння достоту таке, як у моїй колешні! Отам би мені!

Іду як до знакомого. Тихцем, на пальцях пересунувся попри столики, зайшов у кут, хить! тай уже сиджу. Тут мене не так легко заздріти! Отже таки зсуваюся на сам краєчок крісла, бо ану-ж зайде який та позауш: — „А ти, свито, не рада, що спряталася зперед людських очий, але ще й розпираєшся!"

Досі я не завважив тих гостий, що мене оглядали, хто вони. Я їх видів так, як образ на воді, коли вона морщиться від вітру. Тепер же я, закритий трохи грубкою, зважився хоть одним оком дивитися на людий.

Ось недалеко від мене сидять два панотці, ще молоді. Пізнати по них, що вони сю нічку оба не спали. Лиш то неспання не кождому з них однаково попанило. Бо один червоний як жар, а другий блідий як стіна. Червоний похнюпив голову над склянкою, та лиш у ряди-годи кидав по словечку, ніби відцехотя. Зате блідий не вгавав з бесідою.

Хоть говорили по тихо, отже я чув кодісінькe їх слово. Так якось тоді заострився мій слух, що мабуть був би вчув, як трава росте. Бо я догадувався, про що вони розмовляють.

Ні про що инше, тільки про мене, чого я тут зайшов?!

— „Склянку пива не дадуть випити: і тут найде тебе мужик! Потім рознесе вістку, що попи запиваються!" — так нарікав блідий. А червоний на те бомкнув під носом: „ходім!" Застукав об столик, моргнув на прохожого кельнера й обізвався захриплим голосом: — „Платити!"

„Може би втікати?" — промайнуло мене в голові. Напевно був би я втік, як би недалеко печі стояли відчинені двері. А так — щось мене не пускало. Як прикрипів до крісла. Сиджу, боюся, глипаю на них тай ловлю на лету слова. Не пропускаю мимо ані однісінького.

Чую, як кельнер дивується, що так хутко йдуть. Виджу, як блідий панотчик кивнув головою в мій бік та перехилився почерез стіл від кельнерови. Має, очивидячки, гадку обвинувати мене перед ним за свою втеку.

Спустив я голову в долину: наставляю з доброї волі під кару. Отак як той віл наставляє шию під ярмо.

Але червоний не дав мене обвинувати. Зірвався з крісла, махнув рукою тай процідив до блідого крізь зуби. — „Дай спокій!"

Як відходили, то червоний ступав тяжкою ходою неначе ведмідь, блідий же вився лисом коло нього, а собі подумав „Ого! я вже двох відогнав! А що тепер буде?"

Отже не наступило те, чого я найдужче лякався. Не надбіг кельнер ід мині й не показав мені кулаком у потилицю, де двері. Спасибіг і за се, хоть знаю, що ти, кельнер, не на мене маєш увагу, але на пана Гнатковського. Велико він у тебе значить! Коби хоть борше на сих ваших порогах уцвив та визволив мене з сеї пастки. Бо того-ж терплю муку!

Але діждався: виджу, пан Гнатковський іде. Не перехрестився, бо не знаю, чи годиться тай чи вільно тут хреститися, але однако здихнув я щиро до Бога. Знаю пана Гнатковського від давна за патріота, тепер же маю його ще й за свого добродія, бо йде просто до мене. Ступає злегонька, розчепірює пальці на руках, прижмурює очі: мабуть пізнає мене.

Але нараз! гм... що се таке? Як одно слово вимовити, так він зупинився. Постояв хвильку, малу-невеличку, обернувся на запятку в бік тай справився простісінько до того столика, де сиділи панотці.

Бідна-ж моя головонько!

Але все одно: хоть у землю зарийся, то я тебе не попущуся.

Небіжка моя неня розповідала нераз, що затямила на своїм віку велику посуху. Усі керничкн, усі річки й потічки повисихали в полі. Геть усі, до чиста! Отоді боязкі зайчики бігли в село, забігали аж до обору та пхалися до корит і до коновок, аби хоть трошки водиці напитись. На людських очах, середодня, середополудня!

(Дальше буде).

В ПОЛЬЩІ.

Банкроцтво зелізниць в Польщі

Після польської ґазети „Гонец Краковскі", польський зелізничий парк числив перед війною 4.808 паровозів, 11.211 особових і 120.110 тягарових возів. В липні, 1919, виносили відносні числа 2.617, 5.781 і 50.107. Втрати за сей час виносили 42% паровозів, 52% особових і 58% тягарових возів. За останній рік відносини погіршилися до сеї міри, що польська зелізниця стоїть перед катастрофою.

Нова виборча ординація до польського сойму

має бути незадовго виготовлена. Робить се сам уряд. Має вона опиратись на досвідах та помислах виборчих ординацій і конституції Австрії, Чехії та Німеччини, отже самих ворогів Польщі. Нова ординація — якої є вже аж три проєкти — має бути полагоджена в січні с. р. Потім мали би прийти нові вибори.

РОДИМЦІ!

„Українська смичкова орхестра" з осідком **в Нюарку** — се ще молоде, незнане ширшому загалови товариство. Членами сеї орхестри є люди з Елізабету, Нюарку, Пасейку, Джерзи Сіти і Бруклина. Засновано сю орхестру в тій ціли, щоби згуртувати в одно музичне товариство розкинених по кількох громадах українських музикантів та щоби публичними виступами сього музичного гуртка заінтересувати ширший наш загал музичною культурою. Мається на приміті дати кілька концертів в околици Ню Йорку, а чистий дохід з усіх тих концертів призначується на народні цілі, головно на голодуючих Українців у старім краю. Перший концерт відбудеться в суботу, 15. січня, в Colloseum (Laurel Garden), 457 Springfield Avenue, в Нюарку, Н. Дж., з дуже цікавою і ріжнородною програмою. Одна з многих точок є така: Покажеться публиці кілька меньше знаних загалови музичних інструментів, пояснить ся їх конструкцію і значіннє в орхестрі, а відтак подасться репродукцію кождого поодинокого інструменту на фоноґрафічній плиті. Ціла програма сього концерту буде видрукувана на окремій картці і кождий гість дістане її даром при входових дверях.

Сподіваємося, що наші співолюбиві земляки віднесуться до „Української смичкової орхестри" прихильно, чим сповнять двояке благородне діло: дадуть змогу своїм українським музикантам розвивати їх музичний талан і підпоможуть своїх рідних у старім краю. І одно і друге вийде нашому загалови на користь, а й чужинці будуть на нас дивитися иншими очима, коли ми виступимо перед ними зі своїми своєрідними концертами.

5,6,9і10

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА—СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ". 83 ҐРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць грудень 1920.

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ:

Тов. ім. Тар. Шевченка в Пасейк, Н. Дж.

Від. 232, Павх Николай, Галущинський Олекса, Кметь Михайло, о. Кошель Василь, Сінявський Іван, Курило Василь.

Тов. „Вільні Козаки" в Сеюр, Па.

В. 236 Багнюк Андрей, Баль Катерина, Федчак Юрій, Обух Марія, Стройвус Яків, Прислопський Семен, Прислопська Ева, Обух Ілія, Новак Данило, Кулик Йосиф, Багник Ева, Шкирпан Анна, Шкирпан Тифус, Вороблевський Мартин, Ґардзон Роман.

Тов. ім. Т. Шевченка в Ван Вурґіс, Па.

В. 240. Галь Андрій, Хухра Катерина, Зьвірик Анна, Хухра Іван, Мотичка Юстина, Мотичка Андрей, Зьвірик Андрей.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ:

В. 5. Сидор Марія, Опока Зофія, Сидор Іван, Микуляк Юрій, Олексин Михайло, Опока Йосиф, Микитин Теодор.
В. 14. Максимчук Марія.
В. 16. Терпеливець Михайло, Малінський Михайло.
В. 18. Цимбаляк Анна, Потоцька Марія.
В. 28. Рябець Стефан, Семанцьо Петро, Куцік Стефан, Васильків Марія.
В. 36. Боляк Анна.
В. 38. Душатинський Тома, Балащак Демян, Боляк Никола, Малаховський Никола, Микуляк Петро, Душатинська Анна, Дякунчак Анна, Гулік Михайло.
В. 39. Мец Яків.
В. 42. Федорів Юлія, Денис Анна, Васович Катерина, Лукашевич Маріян, Довганюк Дмитро.
В. 50. Семко Марія, Греськів Марія.
В. 51. Янц Михайло, Турчик Павло, Іваник Анастазія, Кухар Анна, Турок Василь, Ґурський Кароль, Войтович Яків, Савчак Анна, Робак Катерина, Іваник Іван, Сова Іван, Бурдяк Михайло, Хома Андрей, Шацкий Адам, Копач Михайло.
В. 58. Санковський Александер.
В. 59. Галькевич Михайло.
В. 62. Волчанський Василь, Весоловська Анна, Староста Катерина.
В. 63. Жубик Афтан, Онуфрей Михайло, Барна Теодор, Болкуш Михайло, Луковський Йосиф, Дріскол Йосиф, Шапайда Стефан, Луківська Марія, Йелц Лукач, Назаркевич Катерина, Квасниця Яків, Костевич Гавриїл, Колодій Павло, Магдій Ілько.
В. 65. Гудик Григорій.
В. 68. Лазорчик Анна, Колодій Варвара, Скамай Марія.
В. 73. Кветковський Іван.
В. 75. Лабияк Дмитро.
В. 78. Стичишин Николай, Молочник Іван.
В. 86. Бекеч Андрей, Петрочко Марія, Митренко Пазя.
В. 90. Жолобалюк Василь.
В. 91. Галай Ева, Козак Іван, Косяк Олекса.
В. 96. Король Назар, Ничай Текля, Грицай Михайло, Кульчицька Ефрозина, Король Розалія.
В. 98. Починок Текля, Пронишин Марія, Пронишин Онуфер, Починок Антін.
В. 109. Александер Йосиф.
В. 110. Чорний Іван.
В. 112. Бандура Марія, Дутковська
В. 118. Роман Віктор, Варишко Николай, Мазурчак Николай, Цьвік Іван, Сарахман Михайло, Бороха Дмитро, Медянка Іван.
В. 127. Кучер Олекса.
В. 132. Сверид Олекса.
В. 134. Ільчишин Зофія, Козяк Зофія
В. 135. Коваль Марко, Джмелик Михайло.
В. 136. Кушнір Андрей.
В. 157. Казута Теодор.
В. 161. Радко Теодор, Гречун Теод.
В. 164. Вовк Данько.
В. 174. Ничка Іван.
В. 181. Черкас Никола, Сьвідер Олекса, Шевчук Марія, Ясіньчук Юрій, Ясінчук Анастазія, Гулубічко Юліян, Гречук Петро, аКзап Павло, Гричух Павло.
В. 182. Пипюк Олекса.
В. 183. Кіґтан Ілько, Катрих Анна, Розцішевська Параска, Розцішевський Юстин, Катрих Петро.
В. 193. Януш Анела, Януш Войтіх.
В. 195. Астряб Гавриїл, Бігуняк Антоніна.
В. 200. Каспер Марія, Концур Войт.
В. 202. Рат Настя, Громога Анна, Тарбай Марія.
В. 206. Строцкий Іван.
В. 207. Лобас Михайло.
В. 209. Каськів Василь.
В. 212. Кузан Анна.
В. 215. Кучма Марія.
В. 217. Балацький Михайло.
В. 219. Блага Марія.
В. 222. Яцентій Антін.
В. 223. Кавалькевич Марія.
В. 229. Левкун Михайло.
В. 231. Кабин Теодор.
В. 245. Каспер Михайло, Лещук Павло, Гульгун Павло.
В. 259. Кріль Текля.
В. 270. Ленчук Параска.
В. 274. Сливка Дмитро.
В. 276. Прокопович Анна, Вітов Марія, Прокопович Семко, Ліщина Яга, Секера Марія, Лаврінок Михайло, Бірців Михайло, Дубик Анна, Бізик Стефан, Миник Николай, Сущинський Николай.
В. 282. Семан Андрей.
В. 283. Батько Стефан.
В. 286. Вархоль Анастазія, Челяк Параска.
В. 292. Святін Никола.
В. 295. Сташків Григорий, Бандровський Григорий.
В. 296. Лущак Ілія, Скробут Василь.
В. 301. Гнатишин Параскевія, Сливинська Анна.
В. 316. Нюпило Семен, Кендюх Гавриїл, Чухай Михайло, Магомет Ник.
В. 317. Беднар Анна.
В. 318. Лукач Катерина.
В. 326. Мацьовський Михайло.
В. 330. Погорецький Ігнац, Пшеничка Явдоха, Ястремський Теодор.
В. 338. Піх Антін, Пішко Анна, Ґагатко Михайло.
В. 347. Горінь Василь.
В. 365. Андрусишин Теодор, Рева Павло, Теренюк Данило, Вересюк Андрій.
В. 371. Біловус Андрей.
В. 373. Ґавріля Марія, Громяк Анна, Лабяк Анна, Гарагуш Анна, Василько Елисавета, Ґавронська Параска.
В. 384. Левчук Стефан, Котов Яків, Козр Іван.
В. 385. Мельниківська Юстина, Согорович Іван, Степанчак Антін.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 5. Матрафайло Николай.
В. 6. Бабяк Марко.
В. 9. Юрій Мартин.
В. 14. Тимчук Марія, Тимчук Ник.
В. 20. Нагірняк Пилип, Нагірняк Катерина.
В. 36. Стрілець Анна.
В. 41. Череватий Олекса.
В. 74. Шинкарек Прокін.
В. 90. Лоштин Олекса.
В. 104. Торбин Михайло.
В. 109. Галяс Петро.
В. 112. Стиранка Катерина, Нижник Юстина.
В. 117. Боднар Петро, Лотоцький Еміль.
В. 135. Мушинський Василь, Мушинська Марія.
В. 142. Ковальчик Никола.
В. 144. Кирич Анастазія, Трипник Стефан.
В. 155. Мичужак Николай.
В. 182. Барна Максим.
В. 183. Поточняк Василь.
В. 189. Бажан Агафія.
В. 191. Пристайко Юрко.
В. 209. Бурек Мих., Ґбурек Юлія.
В. 217. Онуфрик Михайло.
В. 227. Рихель Михайло, Рихель Христина.
В. 229. Шінорецький Лука, Савкулич Григорий, Вольський Генрик, Пшибильський Яків, Ковпак Пелягія.
В. 243. Шавала Олекса.
В. 300. Лаврук Михайло, Сціленний Петро.
В. 301. Чорномаз Василь.
В. 316. Чорненький Никола.
В. 332. Кульчицький Леон.
В. 355. Синайко Василь.
В. 363. Луцишин Іван.
В. 364. Балаевич Тома.
В. 385. Пасічник Михайло, Руденський Олекса.
В. 393. Базар Дмитро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 1. Попадюк Петро.
В. 2. Лаврів Олекса.
В. 17. Волошин Сенько.
В. 38. Намісняк Анна.
В. 44. Шишка Теодора, Дворняк Анна, Яремко Катерина, Загоруйко Марта.
В. 59. Варій Никола.
В. 63. Кухтин Лев.
В. 67. Бундзяк Агафія.
В. 70. о. Волощук Йоан.
В. 87. Вайда Василь.
В. 90. Лопух Юстин.
В. 85. Члени низше подані злучились в цілости з від. 85 на власне бажанне, а тимсамим відділ 349 перестав істнувати як такий. Війтишин Николай, Віскіль Іван, Петрівський Григорий, Нагле Мар., Нагле Юлія, Лотоцька Марія, Лотоцький Йосиф, Корницький Василь, Гусович Мартин, Ґуйван Гриць, Ґесі Марія, Дмитрів Йосиф, Борецька Марія, Борецький Гілярій, Маленька Марія, Корнацька Анастазія, Мороз Андрей, Подкасаний Віліям, Барбарак Петро.
В. 96. Гряділ Петро, Галас Іван, Кучеревка Юрій, Годерманський Даниїл, Гряділий Федор.
В. 98. Лусік Станислав, Лукасік Аполінарий.
В. 147. Хомик Ксеня.
В. 149. Ґавдун Іван.
В. 155. Морозко Іван.
В. 168. Дячишин Марія.
В. 183. Бескош Юрій, Меркош Мик.
В. 210. Швед Катерина, Швед Вас., Струк Катерина, Струк Антін.
В. 259. Лехів Петро.
В. 292. Медвідь Теодор.
В. 300. Феницик Михайло.
В. 321. Татомір Василь, Татомір Магдалена.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 15. Бичик Панько.
В. 20. Лаляк Симон.
В. 27. Дацьковський Іван.
В. 34. Клюс Стефан.
В. 37. Могила Анна, Цимбалюк Евдокія, Дзюба Юлія, Лапців Розалія, Харишин Йосифа, Сіра Юлія.
В. 44. Горунь Антін, Кирик Теодор.
В. 48. Кузьмінський Михайло.
В. 53. Вантух Лука.
В. 59. Юхник Стефан, Пелепонюк Ігнатій.
В. 61. Цапович Іван.
В. 70. Андрусяк Онуфер.
В. 74. Шамрик Николай.
В. 75. Грибіновський Іван.
В. 77. Горечко Михайло.
В. 94. Біланюк Петро.
В. 98. Шальковський Вартоломей.
В. 99. Квачан Федько, Квачан Яцко.
В. 102. Кокурудза Ілько.
В. 103. Саган Василь, Климчук Іван, Оришин Іван, Корилко Лукаш.
В. 124. Партика Семон.
В. 128. Возьняк Василь.
В. 131. Дучка Йосиф.
В. 132. Кравців Михайло.
В. 133. Грицай Іван.
В. 139. Луцкий Йосиф.
В. 140. Скиба Теодор.
В. 142. Тисовський Николай, Батор Антін, Тринча Теодор.
В. 144. Бучинський Василь, Лукович Анна.
В. 146. Корнило Михайло.
В. 147. Шевчук Іван.
В. 159. Ляхович Йосиф.
В. 165. Грицкевич Йосиф, Зиліпка Федор, Крайник Стефан.
В. 166. Меґас Стах.
В. 170. Пелех Мих., Гірник Теодор.
В. 175. Лунач Андрій, Чайковський Михайло.
В. 176. Деревяний Николай.
В. 179. Міштурак Петро.
В. 182. Полиняк Василь.
В. 196. Петришин Михайло, Петришин Юстина.
В. 200. Малафій Сень.
В. 218. Кос Йосиф.
В. 219. Літинський Андрей, Стахура Гаврило, Заморський Роман.
В. 220. Пись Григорий.
В. 221. Зборик Николай, Крехович Іван, Мисюк Василь.
В. 223. Бабій Михайло.
В. 234. Дзюба Симон.
В. 237. Венгжин Франко.
В. 239. Ухнять Теодор, Чмир Текля.
В. 245. Литвинюк Петро.
В. 248. Липка Стефан.
В. 255. Купчак Стефан, Гусак Петро.
В. 276. Лохайовський Іван, Лавринюк Стефан.
В. 300. Кравчишин Дмитро, Макар Іван, Мільчак Стефан, Недзельський Антоній, Бабіцький Филип, Кучма Васько, Лесінський Василь.
В. 318. Резник Серафина.
В. 323. Тершанович Григорій.
В. 330. Андрусишин Ізидор.
В. 338. Кульчицький Никола.
В. 342. Скоцеnець Йосиф, Скоципець Андрей, Клебан Андрей.
В. 347. Гевчук Николай.
В. 355. Колодчак Кульчицький Михайло, Кочан Андрей.
В. 363. Кліщ Николай, Челядин Теод.
В. 365. Пайда Федор.
В. 367. Григальчук Павло, Стрілець Ілько.
В. 369. Скрип Михайло.
В. 388. Равлюк Йосиф, Бандровський Ігнатий.
В. 393. Михайло Семен, Осьо Ник.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ КАРТИ (ЛИСТИ).

В. 7. Улян Дмитро.
В. 28. Лукасік Аполінарий, Лукасік Станислав.
В. 48. Масляна Анна.
В. 61. Феницик Михайло.
В. 67. Пастущак Теодор.
В. 91. Беркош Юрий, Беркош Мик.
В. 139. Лехів Петро.
В. 149. Волошин Сенько.
В. 151. Хомик Ксеня.
В. 155. Дячишин Марія.
В. 162. Бережанський Василь.
В. 169. Кухтин Лев.
В. 202. Налисняк Анна.
В. 213. Струк Антін, Швед Василь, Швед Катерина, Струк Катерина.
В. 248. Мокрій Павло.
В. 254. Морозко Іван.
В. 262. Бундзяк Агафія.
В. 263. Варднеuь Іван.
В. 273. Вайда Василь.
В. 305. Чулка Михайло, Чучеравка Григорий, Годерманський Даниїл, Сулка Елисавета, Гряділь Петро, Грагілий Федор, Галас Іван.
В. 318. Яремко Катерина, Дворняк Анна, Загоруйко Марта, Шишка Теодора.
В. 349. Той відділ злучився на власне бажанне з відділом 85. Дмитрів Йосиф, Гусович Мартин, Віскіль Іван, Ґиці Марія, Війтишин Николай, Лотоцький Йосиф, Ґуйван Юрий, Корніцький Василь, Лотоцька Марія, Борецький Гілярий, Борецька Марія, Нагель Юлія, Петрівський Григорий, Подкасаний Віліям, Барбарак Петро, Мороз Андрей, Корнацька Анастазія, Маленька Марія.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 13. Голинський Йосиф.
В. 63. Рудавський Василь, Качмарик Василь.
В. 117. Ґлутковський Михайло.
В. 120. Литвін Іван.
В. 175. Статковський Никола.
В. 184. Лукан Марія.
В. 217. Чернець Володимир.
В. 365. Кубішин Яків.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю падолисті 1920 р. було членів в У. Н. Союзі	12.065
В місяцю грудни 1920 р. принято нових членів	236
В місяцю грудни 1920 р. принято наново	49
В місяцю грудни 1920 р. принято з переступними листами	55
В місяцю грудни 1920 р. прийшло з инших кляс посмерт.	61
Разом	12.426
В місяцю грудни 1920 р. суспендовано або виключено за неплаченє місячних вкладок	105
В місяцю грудни 1920 р. взяли переступні листи	54
В місяцю грудни 1920 р. померло в У. Н. Союзі	9
В місяцю грудни 1920 р. відійшло од инших кляс посмерт.	21
Разом	189
В місяцю грудни 1920 р. У. Н. Союз числив членів після сімох кляс посмертного	12.237

ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕНЯ:

Кляса D $100	5
Кляса A $250	315
Кляса AA $500	4.379
Кляса B $750	331
Кляса C $1000	7.106
Кляса BB $1500	92
Кляса CC $2000	10
Разом	12.237

К. Кирчів, гол. предс. У. Н. С.,
Р. Слободян, гол. рек. секр. У. Н. С.

ВАЖНЕ

ДЛЯ ТИХ, КОТРІ ЗАМОВЛЯЮТЬ „СВОБОДУ".

Отсим повідомляємо Шан. Читачів нашої часописи, що премію за пренумерованнє „Свободи" будемо давати лише до кінця біжучого місяця (січня). Хто вадішле передплату, а не вибере собі рівночасно відповідної премії, сей з тої премії резигнує і ми не будемо вести з ним ніякої переписки. На премію ми даємо лише ті книжки і ноти, які оголошуємо в деяких числах „Свободи". **Календарів на премію не дається.**

Адміністрація „Свободи".

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕННЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без довгих покликів).

SOUTH BETHLEHEM, PA.

Співацько-Драматичний Кружок з Allentown, Pa. відограє представленнє **ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИТОЮ**, образ драматичний з життя народа в 6-ох актах, зі співами, **в суботу, дня 15. січня 1921 р.** в Українській гали при 3-ій і Карбон улици в Савт Бетлегем, Па. Початок о годині 7-ій вечером. Вступ 50 і 35 центів. Режісер і дірігент: Гр. Пипюк. Весь дохід на українську гр.-кат. церков. Отсим запрошуєсь всіх Українців і Українок з Бетлегем, Істон, Назарет і з других дооколичних плейзів. Представленнє дуже гарне і поучаюче, хто прийде не пожалує, а хто не прийде, то буде дуже довго жалувати, що не видів так гарної штуки, за що [illegible]
9-10 КОМІТЕТ.

WILKES BARRE, PA.

Представлення **В ТІНЯХ РОЖДЕСТВЕННОЇ НОЧИ**, в двох діях, відограють шкільні діти **в неділю, дня 16. січня с. р.** в церковній гали при 635 N. River St. Початок о годині 7-мій вечер. Се представленнє надзвичайно гарне і до сліз зворушаюче. Всіх Українців і Українок місцевих і з околиці проситься о як найчисленнійшу участь. 9

NEW YORK, N. Y.

Заходом **Т-ва „Борці Визволеня України"** товариство „Руско-Український Народний Театр" відограє **в неділю, дня 16-го січня 1921 р.** в Українськім Нар. Домі, 217 E. 6th Street, New York, комедію в 3-ох діях, Л. Янчука **ВИХОВАНЕЦЬ**, зі співами і танцями. Режісер: В. Карпович. Музика: т-ва „Р. У. Н. Т." **По представленю Баль!** Початок о годині 5.30 вечер. Вступ 75 цнт. Дорогі Родимці! Прийдіть а не пожалуєте!
9-10 КОМІТЕТ.

У В А Г А,

котру кождий місцевий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї стисло застосуватися.

Члени, оголошені в рекордовім звіті за місяць грудень 1920 року яко суспендовані або виключені за неплаченне місячних вкладок чи з инших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і на далі бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (січня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Як сего не зроблять до кінця січня 1921 року, то в лютім 1921 р. мусять виповнити нові аплікації (просьби о принятє), коли хотять бути членами У. Н. Союза, подібно, як кождий новий кандидат. Ті знов члени, котрі в місяцю грудню 1920 р. взяли переступні листи, а ще досі не зголосилися до якогось иншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мають се зробити в місяцю січню 1921 р., бо на другий місяць, то є в лютім 1921 року вичеркнеться їх з членів організації, а тоді вони можуть бути приняті до У. Н. Союза тільки на підставі нових аплікацій (просьб о принятє).

Ню Йорк, дня 29. грудня 1920.

До Хвального
Товариства Іміграційної Помочі
в Ню Йорку, Н. Й.

Поважані Панове:

Отсим чуюсь обовязаним зложити Вам сердечну подяку за щиру і правдиву обслугу моєї справи спровадження моєї жени і двоє дітий зі старого краю до Америки.

Моя жена приїхала до Америки дня 18. грудня 1920 і я довідався, що если би я не був віддав справи спровадження Хвальному Товариству, то моя жена і діти були би не приїхали до Америки, а то тому, що не булобся кому заняти в старім краю виробленнием паперів для моєї рідні і заопікуватися ними в подорожи.

Всім Українцям в Америці, маючим спровадити когось зі старого краю до Америки, поручаю щиро згадане товариство, тому лише, що Іміграційне Товариство Помочі не словами а ділом показало свою діяльність: а то що таньшим коштом і скорше спровадило мою жену і діти чим другі агенції мені обіцювали. 9

З поважаннєм
ОЛЕКСА СКОРОПАД,
Wilton, N. Dak.

IMMIGRANT AID CO.,
49 East 7th Street, New York, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймаєсь. — За одно поміщенне платиться 10 центів за стрічку (5 слів), два і більше поміщень 7½ цента за стрічку від кождого поміщення. Після сих цін на дворазове оголошенне з 6 стрічок належить прислати $1.00. Оголошення продажи фарм приймається лише такі, коли в них є подана сама річ яка є на продаж, інвентар, запаси, положенне і ціна. Рішучо не приймаєсь оголошень з всякими дивовижними описами, висловлюванне надмірної прихильности для костумера і напади на других продавців.

В справі поміщуваних оголошень на адресу „Свободи", не належить запитуватися адміністрацію а писати прямо на таку адресу, яка є подана в часописи. Адміністрація не має обовязку відкривати імен сторін, даючих анонімну адресу.

Пошукую свого брата **СТЕФАНА ПОРАДУ**; походить з села Станин, повіт Камінка Струмилова, Гал. Справа дуже важна. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголоситься як в найкоротшім часі на адресу: **DMYTRO PORADA, 73½ N. 3rd St., Portland, Oregon.** 7-9

Пошукую свого першого брата **АНДРІЯ НИКОЛЯКА**, в 1913 р. перебував в Балтімор. Хтоби о нім знав, або він сам, нехай зголоситься на слідуючий адрес: **MICHAL PONA, 50 Sullivan St., Toronto, Ont.** 9-10

ПОТРЕБА дівчини до домашної обслуги, в добрім домі. Голоситись до **MRS. BAUMAN, 79 East 4th Street, New York City.** 9-11

ДО КРИМІНАЛУ З НИМИ!

Хто Вас обікрав, зробив шкоду, вишукаємо все, що Вам пропало. Де є Ваш чоловік? Де є Ваша жінка? Подайте Ваші скарги до **капітана поліції резервової**. Беремо справи по цілій Америці. вчс

Капітан Детективів:
MICHAEL GELLES,
299 Broadway, New York
Рум 907. Telephone: Worth 3515.

ТЕЛЕГРАФІЧНЕ ПОВІДОМЛЕННЄ

В СПРАВІ КРАЄВИХ КАЛЄНДАРІВ І КРАЄВИХ КНИЖОК ВСІХ УКРАЇНСЬКИХ ВИДАВНИЦТВ.

Книгарня Українського Базару в Нюарку, Н. Дж. повідомляє, що вже прийшли краєві календарі з отсих українських видавництв: 1) кишенькові календарики з видавництва „Вперед" і календарі з товариства Просвіти у Львові. 2) Календарі з видавництва Української Мистецької Накладні і з видавництва Боротьба у Відни.

Отрималисьмо також великий запас книжок з Наукового тов. ім. Шевченка у Львові, книжки з Киева, Відня і Берліна.

Маємо також на складі книжки „Відродженя Нації" і всі оповідання Винниченка.

Просимо за книжками і календарями звертатись на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,
245 Court Street, Newark, N. J.

Кромі краєвих календарів, маємо також:
1) Календар „Дніпро".
2) Календар Укр. Голосу з Канади.
3) Календар Товариш Еміґранта.

Краєві:
1) Календарик Вперед зі Львова.
2) Календарик товариства Просвіти зі Львова.
3) Календар з Української Мистецької Накладні у Відни.
4) Календар з видавництва Боротьба у Відни.

К. Баґрій.